

PRAVILA UPOTREBE VELIH I MALIH SLOVA

Velikim početnim slovima se pišu vlastita imena, i to:

- ✓ **lična imena i prezimena:** Miloš, Jovan, Ana, Ivana, Petrović, Maković, Ivanović;
- ✓ **nadimci i atributi ukoliko se sami upotrebljavaju ili su srasli s imenom i postali njegov sastavni dio:** Mišo, Miki, Jovan Jovanović Zmaj, Ričard Lavljeg Srca, Petar Veliki;
- ✓ **imena božanstava:** Plton, Jupiter, Afrodita, Zevs, Apolon;
- ✓ **imena životinja i građevina:** Šarac, Jablan, Vezirov most, Krivi toranj u Pizi;
- ✓ **imena pripadnika naroda:** Crnogorac, Mađar, Grk, Hrvat, Albanac, Srbin;
- ✓ **imena stanovnika gradova, krajeva, zemalja, država, kontinenata:** Podgoričanin, Nikšićanin, Cetinjanin, Baranin, Piroćanac, Nišlija, Italijan, Evropljanin, Australijanac;
- ✓ **imena nebeskih tijela:** Sunce, Zemlja, Mjesec, Mars, Venera;
- ✓ **imena kontinenata, država, naseljenih krajeva i mjesta** (sve riječi u njima osim veznika i priloga): Evropa, Crna Gora, Srbija, Norveška, Dalmacija, Lika, Beograd, Bosna i Hercegovina, Brod na Kupi, Južna Amerika, Dvor na Uni, Donja Gorica;
- ✓ Imena nenaseljenih mjesta pišu se velikim početnim slovom: Malo brdo, Ivanova dolina;
- ✓ **imena mora, rijeka, jezera, planina i druga geografska imena:** Morača, Lovćen, Durmitor, Kopaonik, Jadransko more, Plitvička jezera, Balkansko poluostrvo; ukoliko se sastoje iz više riječi, pišu se velikim početnim slovom samo prve riječi, a druge samo ukoliko su vlastite imenice: Južna Morava, Beli Drim.
- ✓ **imena ulica, bulevara i trgova:** Trg nezavisnosti, Hercegovačka ulica, Bokeška ulica; ukoliko se sastoje iz više riječi samo se prva riječ piše velikim slovom, a ostale malim slovom izuzev vlastitih imena: Bulevar serdara Jola Piletića, Ulica Petra Petrovića Njegoša, Ulica 8. marta;
- ✓ **imena praznika:** Božić, Vaskrs, Bajram, Jovanjdan, Nikoljdan, Nova godina, Prvi maj;
- ✓ **nazivi ustanova, preduzeća, društava:** Matica crnogorska, Osnovna škola "Sutjeska", Podgorička banka, Crnogorsko narodno pozorište, Filološki fakultet u Nikšiću, Fakultet političkih nauka u Podgorici, Organizacija ujedinjenih nacija;

- ✓ **nazivi knjiga, časopisa, novina, književnih djela:** Opšta enciklopedija, Naš jezik, Pobjeda, Vijesti, Dan, Na Drini ćuprija, Ostrvo dana pređašnjeg, Lelejska gora;
- ✓ **prisvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imenica sufiksima -ov/-ev, -in:** Markov, Jovanov, Milošev, Urošev, Balšin, Jovanin, Nikoletin.

Velikim početnim slovom se piše:

- ✓ **prva riječ u rečenici:** Zora je svanula. Danas idem u bioskop. Gdje su svi otišli? Nema nikoga! Ulice su prazne;
- ✓ **prva riječ poslije dvotačke kada je upravni govor među navodnicima:** Marko izađe iz automobila i reče: "Dođite da poričamo o tom problemu.";
- ✓ **nastavak pisma iza naslova ukoliko se pismo nastavlja u novom redu, i to bez obzira na to da li se iza naslova stavlja zarez ili uzvičnik:** Draga kolegice, Vaš i-mejl sam primio tek juče... Ili Draga Milice! Javljam ti se nakon duže pauze...
- ✓ **velikim početnim slovom pišu se zamjenice Vi i Vaš iz poštovanja prema osobi kojoj se piše:** Poštovani profesore, Završio sam seminarski rad....

Malim slovom se piše:

- ✓ **nastavak upravnog govora ukoliko je bio prekinut umetnutom rečenicom radi nekog objašnjenja:** "Hoće li i sutra", upitao je komšija, "padati kiša?";
- ✓ **nastavak rečenice poslije upravnog govora:** "Hoće!" - odgovoriše komšije. "Krenimo na more" - povikaše dječaci;
- ✓ **prisvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imenica sufiksima:** -ski, -ški, -čki: barski, beogradski, evropski, češki, podgorički, američki;
- ✓ **zamjenice vi i vaš kad se u pismu/i-mejlu, SMS-u ne obraća samo jednoj osobi već grupi ili kad se piše dopis nekoj ustanovi, firmi, društvu:** Fakultetu političkih nauka, Obavještavamo vas da je profesor održao popravni ispit.

SKRAĆENICE

U crnogorskom jeziku postoje dvije vrste skraćenica:

1. **Skraćenice koje nastaju skraćivanjem riječi, a koje se prilikom čitanja izgovaraju potpuno, kao da nijesu skraćene.** I one se međusobno razlikuju, a najčešće se upotrebljavaju sljedeće:

❖ **skraćenice kod kojih se skraćivanje označava tačkom:**

<i>br. (broj)</i>	<i>tzv. (takozvani)</i>	<i>m.r. (muški rod)</i>
<i>uč. (učenik)</i>	<i>i sl. (i slično)</i>	<i>v.d. (vršilac dužnosti)</i>
<i>str. (stranica)</i>	<i>tj. (to jest)</i>	<i>itd. (i tako dalje)</i>

❖ **skraćenice za mjere, veličine, novčane jedinice koje se pišu bez tačke:**

<i>m (metar)</i>	<i>g (gram)</i>	<i>USD (američki dolar)</i>
<i>cm (centimetar)</i>	<i>t (tona)</i>	<i>EUR (euro)</i>
<i>km (kilometar)</i>	<i>l (litar)</i>	<i>JPY (japanski jen)</i>
<i>kg (kilograd)</i>	<i>dcl (decilitar)</i>	<i>GBP (britanska funta)</i>
<i>mg (miligram)</i>	<i>hl (hektolitar)</i>	<i>SIT (slovenački tolar)</i>

Pošto su to međunarodne skraćenice **pišu se isključivo latinicom.**

❖ **Bez tačke se pišu i sljedeće skraćenice:** dr (doktor), mr (magistar), gđa (gospođa), gđica (gospođica).

2. **Skraćenice koje su nastale od prvog slova ili sloga svake riječi u višesložnim izrazima** (složene skraćenice) čitaju se različito:

❖ neke se čitaju potpuno kao da su svi djelovi riječi napisani, a pišu se bez tačke:

VMŠ - Viša medicinska škola
FPN - Fakultet političkih nauka
UN - Ujedinjene nacije
PTT - Pošta, telefon, telegraf

- ❖ neke skraćenice postaju riječi pa se čitaju kao skraćenice i mijenjaju po padežima:
Bio sam prošle godine u SAD-u. Iz SAD-a sam donio dobar foto-aparat.
- ❖ skraćenice preuzete iz stranih jezika pišu se kako se izgovaraju i mijenjaju se po padežima:

Uneskova pomoć zemljama na Balkanu je velika. Pomoć u hrani i lijekovima je stigla od Unicefa.